

ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ

Τι είναι τα ναρκωτικά;

Ένας ειδικός θα σας έλεγε ότι οποιαδήποτε ουσία φυσική ή τεχνητή, που μπορεί να δράσει στο κεντρικό νευρικό σύστημα, κατασταλτικά ή διεγερτικά, είναι εξαρτησιογόνος. Η χρήση των ουσιών αυτών επηρεάζει την αντίληψη και τη διάθεση και προκαλεί άλλοτε ευχάριστα και άλλοτε δυσάρεστα συναισθήματα. Εκτός από τις παράνομες υπάρχουν και πολλές ουσίες που επιδρούν με τον ίδιο τρόπο στο σώμα και τον ψυχισμό. Η διάκριση αυτή μεταξύ νόμιμων και παράνομων ουσιών γίνεται στο πλαίσιο της υπάρχουσας νομοθεσίας. Στην πραγματικότητα, όμως και οι δύο αυτές κατηγορίες ουσιών προκαλούν εξάρτηση.

ΤΑ ΠΙΟ ΓΝΩΣΤΑ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ ΕΙΝΑΙ:

Ινδική Κάνναβη (μαριχουάνα-χασίς) Λεξιλόγιο "πίτσας": χόρτο, γκρας, μαύρο-η, φούντα, λιβάνι, κ.ά. Η κάνναβη είναι ένα θαμνώδες φυτό που διακρίνεται για τη μεγάλη του ικανότητα προσαρμογής σε διαφορετικές κλιματολογικές συνθήκες. Η μαριχουάνα / χασίς επηρεάζει τη μνήμη, την κρίση και την αντίληψη. Διάφορες μελέτες δείχνουν ότι η συστηματική και χρόνια χρήση επιδρά σε διάφορες εγκεφαλικές λειτουργίες. Δημιουργεί παρόμοιες μεταβολές με αυτές της χρήσης ηρωίνη, κοκαΐνης και οινόπνευματος. Επίσης, διάφορες μελέτες δείχνουν ότι η χρήση μαριχουάνας / χασίς ίσως σχετίζεται με κάποια είδη καρκίνου και με διαταραχές στο αναπνευστικό, ανοσοποιητικό και γεννητικό σύστημα. Έχει αποδειχθεί πως κάποιος που κάνει 5 τσιγάρα μαριχουάνα / χασίς την εβδομάδα προσλαμβάνει τόσα καρκινογόνα χημικά συστατικά όσα κάποιος που καπνίζει 20 τσιγάρα καπνού την ημέρα. Μελέτες σε ζώα έχουν δείξει πως η χρήση της κάνναβης καταστρέφει κύτταρα και ιστούς που σχετίζονται με την άμυνα του οργανισμού απέναντι στις διάφορες ασθένειες. Μπορείς να εξαρτηθείς από τη μαριχουάνα / χασίς;

Η εξάρτηση ξεκινάει όταν το άτομο αναζητά ενεργά την ουσία και τη χρησιμοποιεί συστηματικά. Η συστηματική χρήση χασίς μπορεί να οδηγήσει στην ανάπτυξη ανοχής, δηλαδή την ανάγκη για λήψη όλο και μεγαλύτερης ποσότητας από την ουσία για να αισθανθεί την επίδραση που ένιωθε προηγουμένως με μικρότερες ποσότητες. Έτσι είναι περισσότερο πιθανό να οδηγηθεί ο χρήστης κάνναβης και στη χρήση άλλων εξαρτησιογόνων ουσιών.

*Σε καμία αναπτυγμένη χώρα δεν προβλέπεται από τη νομοθεσία η ελεύθερη χρήση της κάνναβης. Σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες προβλέπεται νομικά η διαφοροποίηση της ποινής, αναλόγως της ποσότητας, καθώς και της χρήσης από το ίδιο το άτομο ή όχι. Σε ελάχιστες χώρες δεν διώκεται ποινικά η υπό σφαιείς και καθορισμένους όρους

χρήση της κάνναβης, όπως σε συγκεκριμένους χώρους, έως συγκεκριμένη ποσότητα κ.λπ.

Κοκαΐνη Λεξιλόγιο "πίτσας": αναψυκτικό, κοκό, κόκα

Η κοκαΐνη προέρχεται από την πολτοποίηση των φύλλων του φυτού «ερυθρόξυλο κόκα» που φύεται στη Νότιο Αμερική. Πρόκειται για ουσία με βραχεία διεγερτική επίδραση στο Κεντρικό Νευρικό Σύστημα (ΚΝΣ) και με ιδιότητες τοπικού αναισθητικού. Η κοκαΐνη απορροφάται από όλους τους βλεννογόνους του σώματος (στόμα, μύτη, έντερο, κόλπος). Η επεξεργασία των φύλλων της κόκας δίνει την υδροχλωρική κοκαΐνη, που παρασκευάζεται σε παράνομα εργαστήρια. Είναι μια άοσμη, λευκή, κρυσταλλική σκόνη που συνήθως εισπνέεται από τη μύτη, αλλά μπορεί να διαλυθεί και να γίνει ενέσιμη. Ένα άλλο παράγωγο είναι το free-base, ουσία αρκετά διαδεδομένη στις ΗΠΑ, που είναι μια λευκή ή κιτρινόμαυρη σκόνη με γλυκιά μυρωδιά. Είναι αδιάλυτη στο νερό, και για αυτό τον λόγο μπορεί μόνο να καπνιστεί. Η υδροχλωρική κοκαΐνη μπορεί να αναμιχθεί με ηρωίνη, (Speedball), ένας συνδυασμός αρκετά επικίνδυνος, που ευθύνεται για πολλούς θανάτους μεταξύ των χρηστών κοκαΐνης. Η δράση της κοκαΐνης εξαρτάται από τη συναισθηματική φόρτιση του ατόμου και από τη δόση. Η διάρκεια και ο χρόνος δράσης εξαρτάται από τον τρόπο χορήγησης.

Αν ο τρόπος χορήγησης είναι ενδοφλέβιος ή προσφέρει άμεση απορρόφηση, όπως π.χ. το κάπνισμα του κρακ, το άτομο καταλαμβάνεται αμέσως από μια αίσθηση έντονης ευχαρίστησης, στην αργκό "rush", η οποία διαρκεί από λίγα δευτερόλεπτα έως μερικά λεπτά και ακολουθείται από μια κατάσταση ελαφράς ευφορίας για περίπου 15 έως 30 λεπτά. Στην περίπτωση της λήψης από τη μύτη, απορροφάται από το βλεννογόνο και η επίδραση της αρχίζει μετά από 3 περίπου λεπτά. Η αρχική ευφορία παραχωρεί τη θέση της σε μια κατάσταση δυσφορίας, ευερεθιστότητας και ανησυχίας. Με τον τρόπο αυτό η γρήγορη εναλλαγή ευφορίας-δυσφορίας, καθιστά αναγκαία την επανάληψη της χρήσης. Οι απανωτές «μυτιές» μπορούν να οδηγήσουν σε υπερεθισμό που-με τη σειρά του- μπορεί να καταλήξει σε τοξική ψύχωση, σε παράνοια, σύγχυση, υπερευαισθησία και ψευδαισθήσεις.

Μπορείς να εξαρτηθείς από την κοκαΐνη;

Η κοκαΐνη είναι μια ουσία με χαμηλή τοξικότητα. Η υπερβολική δόση είναι πολύ σπάνια. Θανατηφόρα περιστατικά χρήσης έχουν αναφερθεί, αλλά συνήθως οφείλονται σε συνδυασμό ουσιών (π.χ. ηρωίνη -κοκαΐνη, κοκαΐνη-αλκοόλ, κ.ά.). Ο θάνατος προκαλείται από αναπνευστική ή καρδιακή ανακοπή. Δεν υπάρχουν πληροφορίες για σωματική εξάρτηση, αλλά είναι σίγουρο ότι η ουσία αυτή προκαλεί ισχυρή ψυχική εξάρτηση. Σε χρόνια χρήση αναπτύσσεται το φαινόμενο της «αντίστροφης ανοχής»: πρόκειται για το φαινόμενο στο οποίο-αντίθετα από ότι συμβαίνει στην περίπτωση της ανοχής- ο οργανισμός καθίσταται ολοένα πιο ευαίσθητος στη δράση της ουσίας. Ακόμα και μια μικρή δόση, που υπό κανονικές συνθήκες θα προκαλούσε απλώς ευφορία, στην περίπτωση της «αντίστροφης ανοχής» μπορεί να προκαλέσει ψυχωσική αντίδραση. Η ψυχωσική κατάσταση γίνεται όλο και πιο έντονη και ενοχλητική, πλησιάζοντας προς μια κατάσταση συνδρόμου στέρησης, που όμως μοιάζει πολύ με την κατάθλιψη. Τα κύρια συμπτώματα είναι: άγχος, ατονία, ανησυχία, ευερεθιστότητα, έλλειψη σεξουαλικού ενδιαφέροντος κ.ά. Έντονη είναι επίσης η ανάγκη εξεύρεσης και χρήσης της ουσίας (craving). Μετά από

δόσεις σχετικά μεγάλες ή από συνεχή χρήση μέτριων ή μικρών δόσεων μπορεί να εμφανιστεί παραληρηματική κατάσταση η οποία θα καταλήξει σε αντίδραση. Η κατάσταση αυτή χαρακτηρίζεται από την παρουσία παραληρήματος και παραισθήσεων (οπτικών, οσφρητικών και ακουστικών), οι οποίες όμως αναγνωρίζονται από το άτομο και κρίνονται ως ξένες από αυτό. Το επόμενο στάδιο είναι αυτό της ψύχωσης με καταδιωκτικό παραλήρημα και παραισθήσεις. Στο στάδιο αυτό, το άτομο καθίσταται πολύ επιθετικό και υπό την επήρεια του παραληρήματος και των παραισθήσεων, μπορεί να φτάσει στο σημείο να κάνει κακό στον εαυτό του ή στους άλλους. Τα συμπτώματα γενικά περιορίζονται στον χρόνο που η κοκαΐνη κυκλοφορεί στο αίμα. Μπορεί παρόλα αυτά να παραμείνουν κάποια ψυχιατρικά συμπτώματα όπως: κρίσεις πανικού, κατάθλιψη ή συμπτωματολογία ψυχωσικού τύπου. Η εισπνοή από τη μύτη προκαλεί χρόνια φλεγμονή, που μπορεί να προκαλέσει διάτρηση του ρινικού διαφράγματος.

Κρακ

Το κρακ είναι μια μορφή free-base κοκαΐνης που η διαδικασία παραγωγής του είναι σχετικά εύκολη. Αυτό κάνει την ουσία αρκετά φθηνή στην παράνομη αγορά, άρα και πιο προσιτή. Κυκλοφορεί σε μορφή κομματιών συμπυκνωμένης άσπρης σκόνης με ακαθόριστο σχήμα, που στην «αργκό» ονομάζονται βραχάκια (rocks). Το κρακ ονομάστηκε έτσι από το θόρυβο που κάνει το «βραχάκι» της ουσίας όταν ζεσταίνεται. Καπνίζεται σε ειδικές γυάλινες πίπες ή ανακατεμένο με καπνό. Είναι πολύ πιο δυνατό από την κοκαΐνη και πολύ πιο φθινό. Προκαλεί πιο έντονη ευφορία αλλά διαρκεί πολύ λίγο και αυτό το καθιστά εξαιρετικά εθιστικό, εφόσον ο χρήστης αισθάνεται συνεχώς την ανάγκη για επανάληψη της δόσης. Η χρήση του δημιουργεί ταχύτατα ανοχή. Προκαλεί σχεδόν τα ίδια συμπτώματα με την κοκαΐνη, αλλά λόγω του τρόπου χρήσης μπορεί να προκαλέσει σοβαρά αναπνευστικά προβλήματα. Σε αντίθεση με το κρακ, η κοκαΐνη έχει συνδεθεί με το γόητρο και την κοινωνική επιτυχία. Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου οι χρήστες κοκαΐνης είναι συνήθως κοινωνικά ενσωματωμένοι νέοι ενήλικες (20-40 ετών) με ανώτερο του μέσου μορφωτικό ή/ και επαγγελματικό επίπεδο.

Ηρεμιστικά Τα ηρεμιστικά είναι χημικές φαρμακευτικές ουσίες που χορηγούνται με ιατρική συνταγή σε άτομα που έχουν προβλήματα άγχους και αϋπνίας. Παλαιότερα χρησιμοποιούνταν τα λεγόμενα βαρβιτουρικά, αλλά λόγω των πολλών ανεπιθύμητων παρενεργειών που είχαν, αποσύρθηκαν και αντικαταστάθηκαν από τα ηρεμιστικά. Τα ηρεμιστικά χωρίζονται σε δύο κατηγορίες: τα μείζονα ηρεμιστικά, που χρησιμοποιούνται στην αντιμετώπιση σοβαρών ψυχιατρικών περιπτώσεων, και τα ελάσσονα ηρεμιστικά, που χρησιμοποιούνται για την καταπολέμηση του άγχους και του στρες. Τα άμεσα αποτελέσματα των ηρεμιστικών στον άνθρωπο είναι παρόμοια με αυτά που προκαλεί μια μικρή δόση αλκοόλ. Το άτομο αισθάνεται χαλαρό και κοινωνικό, σαν να είχε πιεί 1-2 ποτά. Οι ουσίες αυτές ελαττώνουν τη νοητική λειτουργία, χωρίς να την αναιρούν τελείως. Οι χρήστες μπορεί να παρουσιάσουν μικρές αμνησίες, ανικανότητα να εκτελέσουν πολύπλοκες εργασίες και αυξημένο χρόνο αντίδρασης. Γι' αυτούς τους λόγους καθίσταται επικίνδυνη η οδήγηση υπό την επήρεια ηρεμιστικών καθώς και ο χειρισμός μηχανημάτων. Η ταυτόχρονη χρήση οιοπνευματωδών επιτείνει τα συμπτώματα αυτά. Σε μεγαλύτερες δόσεις τα ηρεμιστικά προκαλούν υπνηλία. Σε πολύ μεγάλες δόσεις οδηγούν σε κώμα και στο θάνατο. Οι θανατηφόρες δόσεις είναι πάρα πολύ μεγάλες, αλλά ο

συνδυασμός του ηρεμιστικού με αλκοόλ απαιτεί μικρότερη δόση για να προκληθεί ο θάνατος. Μπορείς να εξαρτηθείς από τα ηρεμιστικά;

Η χρήση ηρεμιστικών προκαλεί ανοχή και εξάρτηση σωματική και ψυχική. Τα συμπτώματα στέρησης, που εμφανίζονται μετά τη διακοπή της χρήσης, εκδηλώνονται με ευερεθιστότητα, νευρικότητα, αϋπνίες, ναυτία, άγχος, ιλίγγους και κατάθλιψη. Συμπτώματα στέρησης μπορούν να εμφανιστούν ακόμα και μετά από συστηματική χρήση τεσσάρων ή έξι εβδομάδων.

Έκσταση (MDMA) Λεξιλόγιο "πίτσας": Adam, κουμπιά, λευκά περιστέρια, ντίσκο μπερ- γκερς, νεοϋορκέζοι κ.ά. Είναι η ονομασία που χρησιμοποιείται για τη μεθιλενοδιοσιμεταμφεταμί- νη. Κυκλοφορεί συνήθως σε μορφή χρωματιστών χαπιών με διάφορα σχέδια, όπως καρδιές, αστέρια, κ.α. Έχει τα αποτελέσματα τόσο των παραισθησιογόνων όσο και των αμφεταμινών. Το χρώμα και η μορφή των δόσεων δεν εγγυώνται την ποιότητα και έτσι κανείς δεν μπορεί να γνωρί- ζει τι χρησιμοποιεί. Τι συμβαίνει όταν παίρνεις έκσταση;

Η επίδρασή του αρχίζει 30 λεπτά μετά την κατάποση, φτάνει στο απόγειο σε 1 ½ ώρα περίπου και διαρκεί γύρω στις 3 ώρες. Η πίεση ανεβαίνει όπως και ο ρυθμός της καρδιάς και η θερμοκρασίας του σώματος. Έχουν σημειωθεί περιστατικά αιφνίδιων θανάτων από υπερθερμία. Παρουσιάζονται συμπτώματα ασφυξίας, όπως μείωση της εφίδρωσης, κρά- μπες στα πόδια και στα χέρια, ζαλάδες και εμετός. Ψυχολογική σύγχυση, κατάθλιψη, αϋπνία, έντονο άγχος και ψυχωσικά συμπτώματα (ακόμα και για εβδομάδες μετά τη χρήση). Η μακροχρόνια χρήση καταστρέφει περιοχές του εγκεφάλου σημαντικές για τη μνήμη και τη σκέψη.

Rohypnol Λεξιλόγιο "πίτσας": Roofie, roche, roach, rope, forget-me pill κ.ά. Το Rohypnol ανήκει στην κατηγορία των βενζοδιαζεπινών (όπως το Stedon και το Xanax) και στην Ελλάδα κυκλοφορεί με τα ονόματα Hypnocedon και Vulbegal(λεξιλόγιο πιάτσας: ύπνος, βούλμπε, κουμπιά, βενζίνες κ.ά.). Χρησιμοποιείται σε πολλές χώρες της Ευρώπης για την αντιμετώπιση της αϋπνίας, ως ηρεμιστικό και ως αναισθητικό πριν από το χειρουργείο. Κυκλοφορεί σε μορφή χαπιού. Είναι άοσμο, άχρωμο και διαλύεται εύκολα σε ανθρακούχα ποτά.

Τι συμβαίνει όταν παίρνεις Rohypnol; Η δράση 1 mg Rohypnol ξεκινά μέσα στα πρώτα 30 λεπτά μετά τη λήψη του και μπορεί να διαρκέσει από 8 ως και 12 ώρες. Προκαλεί επιλεκτική αμνησία και για το λόγο αυτό έχει συνδεθεί η συχνή χρήση του με σεξουαλικές επιθέσεις, τα λεγόμενα «date-rapes», όπου τα θύματα δεν μπορούν να θυμηθούν τα γεγονότα που συνέβησαν όσο ήταν κάτω από την επήρειά του. Εκτός από την αμνησία που προκαλεί, κατά τη διάρκεια της χρήσης του παρατηρείται έντονη ζαλάδα, υπνηλία και χαμηλή πίεση. Επίσης συχνά υπάρχουν οπτικές παραισθήσεις, σύγχυση, γαστρε- ντερολογικές διαταραχές καθώς και κατακράτηση ούρων.

Μεθαμφεταμίνη (Speed) Λεξιλόγιο "πίτσας": Πάγος (ice), σπιντάκι, γυαλί, κρύσταλλο, κ.ά. Το speed είναι διεγερτικό που συχνά κατασκευάζεται από το ανακάτεμα διάφορων διεργετικών φαρμάκων. Ανήκει στην κατηγορία των αμφεταμινών, που μοιάζουν χημικά με την αδρεναλίνη που παράγεται από τον οργανισμό του ανθρώπου. Μπορεί να ληφθεί σε μορφή χαπιού, με ένεση, με εισπνοή από τη μύτη ή και να καπνιστεί. Διαλύεται εύκολα σε υγρά και είναι άσπρο και

άοσμο. Τι συμβαίνει όταν παίρνεις speed; Η δράση του speed ξεκινάει σε 15 ως 30 λεπτά από τη λήψη και διαρκεί περίπου 6-8 ώρες. Προκαλεί την αίσθηση ενεργητικότητας, διαύγεια μυαλού, όξυνση της πνευματικής λειτουργίας και απώλεια της αίσθησης της πείνας. Οι κόρες των ματιών διαστέλλονται. Παρατηρείται έντονη εφίδρωση ή κρυάδες, ταχυκαρδία, λογόρροια και επιθετικότητα. Μετά από επαναλαμβανόμενη μακροχρόνια χρήση, μπορεί να εμφανιστούν συμπτώματα ψύχωσης όπως: παρανοειδής επεξεργασία, διωκτικό παραλήρημα, ακουστικές και οπτικές ψευδαισθήσεις και αλλαγές στην αντίληψη του σώματος. Η συστηματική χρήση προκαλεί ανοχή και ψυχική εξάρτηση, με συμπτώματα κατάθλιψης, ευερεθιστότητας και έντονο άγχος μετά τη διακοπή της χρήσης.

Γ) Τα ναρκωτικά όπως αναφέρθηκαν παραπάνω, αποτελούν ένα μείζονος σημασίας κοινωνικό πρόβλημα. Για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος στην Ελλάδα έχουν δημιουργηθεί μερικοί οργανισμοί, ένας από αυτούς είναι ο Ο.ΚΑ.ΝΑ. .

Τι είναι ο Ο.ΚΑ.ΝΑ.

Ο Οργανισμός Κατά των Ναρκωτικών (Ο.ΚΑ.ΝΑ.) ιδρύθηκε με το Νόμο 2161/93 που ψηφίστηκε από το σύνολο του Κοινοβουλευτικού Σώματος και η λειτουργία του ξεκίνησε το 1995. Είναι ένα αυτοδιοικούμενο νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου που τελεί υπό την εποπτεία του υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Σύμφωνα με τον ιδρυτικό του νόμο, ο Ο.ΚΑ.ΝΑ. έχει ως κύριους σκοπούς:

- την εφαρμογή εθνικής πολιτικής σχετικά με την πρόληψη, τη θεραπεία και την αποκατάσταση των ουσιοεξαρτημένων ατόμων
- τη μελέτη του προβλήματος το σχεδιασμό, την προώθηση, το διυπουργικό συντονισμό και την των ουσιοεξαρτήσεων σε εθνικό επίπεδο, την παροχή έγκυρων και εμπειριστατωμένων πληροφοριών και την ευαισθητοποίηση του κοινού . την ίδρυση και την αποτελεσματική λειτουργία κέντρων πρόληψης, θεραπευτικών μονάδων και κέντρων κοινωνικής και επαγγελματικής επανένταξης